

Rebe for disse onde Folk. Jeg troer nu, at man har Uret i at betegne dem, som ikke ville afhænde deres Fæstegods, som ikke directe medvirke til Fæstes Overgang til fri Eiendom, som onde; thi der kan gives overordentlig respectable Grunde for en Afholdenhed i saa Henseende. Der kan blandt Andet findes mange ældre Mænd, som kunne sige: Dette er en overordentlig vigtig Foranstaltning; den er vigtig for det hele Land, men den er ogsaa vigtig for vor Familie, vor Formue; jeg er nu for gammel; jeg vil ikke have Noget dermed at gjøre; det kan jeg ikke, lad min Søn udføre det. Jeg troer, at vi have Godseiere her i Salen, som ville kunne bekræfte, at de have hørt lignende Ord af deres Fader, — og til Beviis paa, at man ikke behøver at være nogen ond Mand, fordi man ikke gaaer ind paa selv at lade Fæstegodsset overgaae til Selveiendom, vil jeg navngive en saadan Mand, som er vel bekendt i Danmark, saavel for hans ædle Tænkemaade som for hans Humanitet; det er Grev Adam Wilhelm Moltke til Bregentved. Jeg troer ikke, Noget vil kunne sige om ham, at han er en ond Mand ligeoverfor sine Fæstere. Der mangler imidlertid heller ikke Exempler paa, at ældre Godseiere stærkt arbejde paa Fæstes Overgang til fri Selveiendom, og jeg vil her anføre en anden Mand, en af de ældste Godseiere i Danmark, en Mand, der er velbekendt for Indsigt, for Rebelighed, og fordi han til enhver Tid, i onde som i gode Dage, ikke blot har været et hæderligt Exempel for Danmarks Godseiere, men en Pryd for den danske Adel — det er den gamle Grev Frys. Naar man ved Siden heraf tager Hensyn til de pecuniaire Tab, der ere forbundne med at vedligeholde en Formue i Fæstegods, saa troer jeg, der er Anledning til at vente, at der ikke vil komme nogen Standsning i den efter min Formening heldigt indtraadte Virken med Hensyn til Fæstes Overgang til fri Eiendom. Grunden, hvorfor jeg anseer denne Sag for saa overmaade vigtig, at jeg endog kunde gaae ind paa, at Regjeringen, benyttende sig af Lovgivningsmagten, gik frem med en vis Strengthed, selv om den skulde synes som Haardhed, om jeg saa maa sige, for at fremkalde Fæstes Overgang til Selveiendom, er den, at der efter min

Formening ikke er Noget, der i saa høi Grad som Fæstevæsenet har bidraget til at fremkalde den Bidsfarelse trindtom i Landet, at den større og den mindre Fordeier ikke skulde have sælles Interesse, at Adelen og Bondestanden ikke skulde kunne gaae Haand i Haand med hinanden. Jeg troer, Ingen vil bebreide mig uberettigede Bærsler, naar jeg siger, at den Tid maaskee ikke er fjern, hvor der kan komme Bevægelser i Europa, som ogsaa kunne berøre vort Fødeland, og som kunne være af den Natur, at det var ønskeligt, at alle vi, der boe paa Landet, kunde gaae Haand i Haand, da det alene derved vilde blive muligt, naar saadanne Tider kom, at vi kunde være istand til med Enighed og Kraft at støtte Thronen og Riget. Aarsagen, hvorfor jeg personlig ønsker, at en god Forstaaelse og Samstemning maatte blive gjenoprettet mellem de to Stænder, jeg før nævnte, mellem den større og den mindre Fordeier, mellem Adel og Bondestand, er den, at den danske Bondestand paa Grund af de lykkelige Forhold; hvorunder den lever, er conservativ, ja jeg gaaer endnu videre, den er aristokratisk. Jeg siger, den danske Bondestand er langt mere aristokratisk end Adelen her i Landet; den danske Bondestand har i langt højere Grad bevaret sin Standsbevidsthed end nogen anden Stand her i Landet; jeg vil ikke nægte, at jeg ogsaa troer, at den ved Siden deraf har bevaret og bibeholdt mange Standsfordomme. Jeg troer, at Bondestanden mangler een Ting, som maaskee adskillige Adelsmænd have forud for den, og det er, at Bondestanden i det Hele taget ikke er fri i sin Det. D'Her. maae ikke tage mig det ilde op, at jeg siger det; det har ikke været min Mening at sige Noget, som skulde være ubehageligt, men jeg troer at have en Berettigelse til at udtale min Mening.

Hvad nu den Afstemning angaaer, som forestaaer i denne Sag, da kan jeg i alt Bæsentligt henholde mig til, hvad der er udtalt af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad). Jeg troer, at det ikke fører til Meget at votere denne Lov her i Salen; jeg troer, at ifald den ogsaa gaaer igjennem i Landstinget, saa vil den dog,